

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ สุขประเสริฐ

พระครูศรีปัญญาวิกรม, ผศ., ดร.

พระมหาพจน์ สุวโจ, ผศ., ดร.

นายธนวัฒน์ วิชัยสูง

โครงการวิจัย การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอริยาศาสตร์วิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์

Development of Community Learning Resources on local Wisdom in Wickerwork Products for Informal Learning in the Buddhist way of life, Ban Song Hong Community, Buriram Province.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพความเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์

2) เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอริยาศาสตร์วิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอริยาศาสตร์วิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2569_รศ.ดร.ชยาภรณ์ สุขประเสริฐและคณะ _วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ.

3) เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายวิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ ปฏิบัติการทางกิจกรรมในพื้นที่ด้วย และขยายแนวคิดไปยังพื้นที่ใกล้เคียง ในพื้นที่ ชุมชนบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือการวิจัย มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูป/คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์ ยังไม่มีแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน และชาวบ้านในชุมชนยังขาดความรู้ความสามารถด้านหัตถกรรมเกี่ยวกับเครื่องจักสาน
2. ได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายวิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่
 - 1) กิจกรรมพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายวิถีพุทธ
 - 2) กิจกรรมการส่งเสริมความสามารถพัฒนาทักษะให้แก่ชุมชน
 - 3) กิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ผู้สนใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน และ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายวิถีพุทธ
3. ประเมินประสิทธิผลการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานเพื่อการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายวิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์ พบระดับความพึงพอใจของผู้เข้ามาเยี่ยม/เข้ามาเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องจักสานตะกล้าพลาสติกตามอรรถาธิบายวิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์ ระดับความพึงพอใจโดยรวม ระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.60$ และ $S.D. = 0.433$

ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. กรอบแนวคิดโดยใช้ หลักพุทธธรรม หมวดอิทธิบาท 4 และแนวคิดเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดแหล่งเรียนรู้ชุมชน แนวคิดการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย และทฤษฎีกาเย มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวิจัย
2. มีกระบวนการวิจัย โดย ลงสอบถามความต้องการของชาวชุมชนก่อน ว่าต้องการหรือไม่อย่างไร จากนั้นเริ่มดำเนินการทำ 4 กิจกรรม คือ พัฒนาพื้นที่ จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือการจักสานให้แก่ชาวบ้าน อบรมผู้สนใจ และส่งเสริมให้การเรียนรู้วิถีพุทธคู่คุณธรรมฝึกสมาธิในงานหัตถกรรมตลอดจนได้พาชาวชุมชนไปฝึกจักสานกับผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ณ จ.มุกดาหาร
3. ผลลัพธ์ความสำเร็จ คือได้รักษาบุคคลต้นแบบไว้เป็นต้นแบบ จำนวน 5 คน ให้กับชุมชน
4. ได้ขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียง คือ ชุมชนบ้านห้วยราช วัดปราสาทสูง จ.บุรีรัมย์

โมเดลสรุปลงความรู้จากงานวิจัย

1.กรอบแนวคิด

1.หลักพุทธธรรม	2.ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	4.เรียนรู้ตามอัธยาศัย	5.ทฤษฎีกาเย่
อิทธิบาท 4 สร้างความสุข มุ่งมั่น และใส่ใจ ในงาน	อนุรักษ์งาน หัตถกรรมเครื่อง จักสาน	ปรับพื้นที่ชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้	เปิดโอกาสให้ เรียนรู้ ตามความ สนใจและวิถีพุทธ	จัดกระบวนการ เรียนรู้เป็นระบบ เพื่อพัฒนา สติปัญญา

2.กระบวนการดำเนินงาน : ชุดกิจกรรม 4 มิติ

กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4
พัฒนาพื้นที่	จัดกิจกรรม พัฒนาศักยภาพมือ การจักสานให้แก่ คนในชุมชน	อบรมผู้สนใจ เปิด อบรมให้ทุกคนที่ สนใจ	เรียนรู้วิถีพุทธ คู่ คุณธรรม ฝึก สมาธิในงาน หัตถกรรม

3.ผลลัพธ์ความสำเร็จและการขยายผล

การสร้างบุคคลต้นแบบ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นหัตถกรรมเครื่องจักสานเส้นพลาสติก จำนวน 5 คน
ขยายผลสู่ภายนอก ไปยัง ชุมชนบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

4.ผลการประเมินโครงการ

4.60 ระดับความพึงพอใจโดยรวม “มากที่สุด”

ค่าเฉลี่ย = 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 0.433 สะท้อนถึงประสิทธิภาพที่สูงของรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนวิถีพุทธ

บุคคลต้นแบบผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องจักสาน จำนวน 5 คน ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ให้กับชุมชน
เพื่อการสืบทอดหัตถกรรมเครื่องจักสาน ต่อไป

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์วิถีพุทธ ของชุมชนบ้านสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2569_รศ.ดร.ชากรณ์ สุขประเสริฐและคณะ _วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ.